CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 431
din 18.08.2009

Dosar nr: 265/2009
Petiția nr: 6.337/25.06.2009
Petent: C V , C I
Reclamat: Ministerul Afacerilor Externe
Obiect: prevederile ***Legii nr. 171/2009***, discriminatorii la cetățenii Republicii Moldova care doresc să obțină cetățenia română

I. Numele, domiciliul sau reşedința părților

I.1. Numele şi domiciliul ales al petenților
I.1.1. C V ,

I.1.2. C I ,

I.2. Numele şi sediul reclamatului
I.2.1. Ministerul Afacerilor Externe, Aleea Alexandru nr. 31, sector 1, Bucureşti;

II. Obiectul sesizării

Petiția se referă la prevederile ***Legii nr. 171/2009***, conform căreia *„În situația în care, la nivelul misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare, numărul solicitanților este cu mult mai mare decât capacitatea de procesare a oficiului, se va proceda la programarea acestora în limita a 30.000 de dosare pe an, pentru fiecare oficiu consular”*.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenții consideră discriminatorie prevederile ***Legii nr. 171/2009***, conform căreia *„În situația în care, la nivelul misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare, numărul solicitanților este cu mult mai mare decât capacitatea de procesare a oficiului, se va proceda la programarea acestora în limita a 30.000 de dosare pe an, pentru fiecare oficiu consular"*.

IV. Procedura de citare

S-a ridicat din oficiu excepția necompetenței materiale a CNCD. Față de excepție petenții nu au formulat obiecții.

Procedura de citare nu a fost necesară.

V. Susținerile părților

Petenții, prin petiția înregistrată cu ***nr. 6.337/25.06.2009*** (filele 1-4 din dosar) consideră discriminatorie prevederile ***Legii nr. 171/2009***, conform căreia *„În situația în care, la nivelul misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare, numărul solicitanților este cu mult mai mare decât capacitatea de procesare a oficiului, se va proceda la programarea acestora în limita a 30.000 de dosare pe an, pentru fiecare oficiu consular"*. Arată că fiind depuse 360.000 de cereri, perioada de aşteptare ajunge la 12 ani.

Anexează documente în susținerea cauzei (filele 5-8).

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, din oficiu, prin ***Adresa nr. 6.658/06.07.2009***, a ridicat excepția necompetenței materiale având în vedere ***Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008*** a Curții Constituționale.

Petenții nu au exprimat punct de vedere cu privire la această excepție.

VI. Motivele de fapt şi de drept

Colegiul Director constată că ***Legea nr. 171/2009*** prevede *„În situația în care, la nivelul misiunilor diplomatice şi oficiilor consulare, numărul solicitanților este cu mult mai mare decât capacitatea de procesare a oficiului, se va proceda la programarea acestora în limita a 30.000 de dosare pe an, pentru fiecare oficiu consular"*.

În drept, Colegiul Director reține că ***Convenției Europeană a Drepturilor Omului***, art 14: *„Exercitarea drepturilor şi libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională şi socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naştere sau orice altă situație"*.

Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art 1 prevede interzicerea generală a discriminării:

„1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naştere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1."

Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea şi sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare ***O.G. 137/2000***), republicată, la art. 2 alin 1 stabileşte: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum şi orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoaşterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului şi a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social şi cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice."*

Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabileşte următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii şi restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile şi organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplineşte rolul de «garant al respectării şi aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din acelaşi act normativ, «este responsabil cu aplicarea şi controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum şi în ceea ce priveşte armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum şi art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, aşa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii şi restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârşit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeaşi ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deşi autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art.20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor şi cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuşi că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă şi introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării şi aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii şi îşi poate exprima opinia în ceea ce priveşte armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce îşi au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții şi chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative şi instituirea aplicabilității altora, dar şi în competențele Curții Constituționale, care îndeplineşte rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe şi dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deşi în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative şi la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuşi, aşa cum s-a reținut şi mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt

interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu şi chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative."

Colegiul Director, conform ***Deciziei nr. 997 din 7 octombrie 2008*** a Curții Constituționale, constată că nu are competența materială de a se pronunța prin hotărâre asupra actelor normative.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din ***O.G. 137/2000 privind prevenirea şi sancționarea tuturor formelor de discriminare***, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la şedință

COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂŞTE:

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu are competența materială de a se pronunța asupra actelor normative conform ***Deciziei nr. 997 din 7 octombrie 2008*** a Curții Constituționale;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii: —

VIII. Calea de atac şi termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea şi sancționarea faptelor de discriminare*** şi ***Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ*** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la şedință

ASZTALOS CSABA FERENC – Preşedinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

NIȚĂ DRAGOŞ TIBERIU – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

Data redactării: 19.08.2009

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii şi care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea şi sancționarea faptelor de discriminare*** şi ***Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.